نقف معًا
עומדים ביחד

חזון עומדים ביחד
رؤية نقف معًا

אושר באסיפת העשור
صودق عليه في إجتماع العَقِد

חיפה - حيفا
27-28.11.2025

מדינת ישראל כפי שהכרנו אותה שינתה פניה לבלי הכר מאז 7 באוקטובר. אחרי שנים ארוכות של שלטון ימין שסירב לשלום, הכחיש את הבעיה, וניסה לנהל את הסכסוך והכיבוש על אש קטנה - המציאות התפוצצה לנו בפנים. בחסות המלחמה כונן כאן שלטון הימין משטר חדש ומאיים, שזורע הרס ומוות מחוץ לישראל וגם בתוכה, יצא למתקפה על כל ביטוי לדמוקרטיה ושוויון, ומבטיח לנו בגלוי עתיד של מלחמת נצח, מוות, כיבוש ושנאה; עתיד שלרובנו אין בו מקום.

دولة إسرائيل التي عرفناها غيرت وجهها كليًا بعد السابع من اكتوبر/تشرين الأوّل. بعد سنواتٍ طويلةٍ من حكم اليمين الذي رفض السلام، أنكر وجود المشكلة، وحاول إدارة الصراع والاحتلال بهدوءٍ وعلى نارٍ هادئة – انفجرت الحقيقة في وجوهنا. في ظلّ الحرب، أقام حكم اليمين هنا نظامًا جديدًا ومخيفًا، يزرع الدمار والموت خارج إسرائيل وداخلها أيضًا، وشنّ هجومًا على كلّ تعبيرٍ عن الديمقراطية والمساواة، ويَعِدُنا علنًا بمستقبلٍ من حربٍ أبدية، موتٍ، احتلالٍ وكراهية؛ مستقبلٍ لا مكان لمعظمنا فيه.

כעת אנו ניצבים בצומת היסטורי וחייבים לבחור בין שתי דרכים מנוגדות: בין דרך מלחמת הנצח הכהניסטית לדרך הפיוס והשוויון. הבחירה מעולם לא היתה חדה יותר וגורלית יותר עבור הישראלים, הפלסטינים והמזרח התיכון כולו. אבל כדי לתקן את ההרס שזרע שלטון הימין, אנחנו חייבים להבין: **לא נוכל לחזור לאחור, וזה גם לא רצוי.** נכון, **ישנם פוליטיקאים המציעים לנו שלא לבחור,** ולהמשיך בעיוורון כאילו לא קרה דבר, באותו המסלול שהביא לטבח השבעה באוקטובר שביצע החמאס ולמלחמה האיומה שבעקבותיו: התעלמות מהסכסוך הישראלי-פלסטיני, והתעלמות מתחלואי החברה בישראל פנימה. **אבל את המחיר הנורא של ההתעלמות הזאת כולנו חווינו,** ואסור להתפתות לכך: מתוך השבר אנו זקוקים נואשות לתיקון עמוק ואמיתי. זה לא יהיה קל, אבל זה חיוני.

نحن الآن نقف عند مفترقٍ تاريخيّ، وعلينا أن نختار بين طريقين متناقضين: بين طريق الحرب الأبدية الكهانية، وطريق المصالحة والمساواة. لم تكن لحظة الاختيار يومًا أكثر وضوحًا ولا أكثر مصيرية للإسرائيليين، الفلسطينيين، وللشرق الأوسط بأسره. لكن من أجل إصلاح الدمار الذي زرعه حكم اليمين، علينا أن نفهما: لا يمكننا العودة إلى الوراء. وهذا أيضًا غير مفضل. **صحيح أنّ هناك سياسيين يعرضون علينا ألّا نختار،** وأن نستمرّ بتجاهل ما حدث وكأنّ شيئًا لم يكن، في نفس المسار الذي قاد إلى مجزرة السابع من تشرين الأوّل التي قامت بها حماس وإلى الحرب الرهيبة التي تلتها – مسار تجاهل الصراع الإسرائيلي الفلسطيني، وتجاهل علل المجتمع داخل إسرائيل. **لكنّنا جميعًا دفعنا الثمن الفادح لهذا التجاهل،** ولا يجوز أن ننخدع مجدّدًا. من قلب هذا الانكسار نحن بحاجةٍ ماسّة إلى إصلاحٍ عميقٍ وحقيقيّ. لن يكون ذلك سهلًا، لكنّه ضروريّ.

את **הדרך שבה מוליך אותנו הימין הכהניסטי** כולנו היכרנו מקרוב מדי: דרך של **מלחמת נצח, גירוש והשמדה ללא גבול,** שתמשיך לדחוף מיליוני אנשים לאומללות ולסבל. זוהי דרך של העמקת הכיבוש בעזה ובגדה המערבית, של דיכוי ואפליה של האזרחים הערבים ומתנגדי השלטון היהודים בישראל, של ניתוק מהעולם, לאומנות וסגירות חברתית, ושל פירוק הסולידריות החברתית. אם נלך בה, כל מה שיקר לנו יוקרב למען מלחמת הנצח: חינוך ובריאות, אמנות והשכלה, חיי אדם ופרנסה, העתיד של כולנו. זו דרך של חיים בחרדה קיומית, בושה על מה שהארץ שלנו הפכה להיות, העדר תקווה ואימה מתמדת.

الطريق الذي يقودنا إليه اليمين الكهانيّ نعرفه جميعًا عن قربٍ شديد: طريقُ **حربٍ أبدية، طردٍ وإبادةٍ بلا حدود،** سيواصل دفعَ ملايين البشر نحو البؤس والمعاناة. طريقُ تعميق الاحتلال في غزّة والضفة الغربية، طريقُ القمع والتمييز ضد المواطنين العرب والمعارضين اليهود داخل إسرائيل، طريقُ الانعزال عن العالم، القومية المتطرفة والانغلاق الاجتماعي، وتفكيك التضامن المجتمعي. إذا سرنا فيه، فكلّ ما هو عزيز علينا سيُضحّى به في سبيل حربٍ لا تنتهي: التعليم والصحة، الفنّ والمعرفة، حياة الإنسان ومصدر رزقه، مستقبلنا جميعًا. طريقُ حياةٍ في قلقٍ وجوديّ، وخزيٍ ممّا أصبحت عليه بلادنا، وغيابِ أملٍ وخوفٍ دائم.

הדרך השנייה היא לבנות כאן עתיד שנרצה לחיות בו: עתיד של חיים בשלום וביטחון, פיוס היסטורי ושותפות גורל. בניית מדינה שפועלת עבור כולנו, שנתגאה בה, ושבה כולנו נוכל להרגיש שייכים. מדינה שתחיה בשלום צודק לצד מדינה פלסטינית עצמאית, ללא כיבוש; מדינה המושתתת על שוויון אזרחי ולאומי, ללא אפליה

וגזענות ממסדית; מדינה שמשתלבת במרחב שבו כולנו חופשיים, כולנו שווים, כולנו עצמאים; מרחב שבו ישראלים ופלסטינים משתקמים ביחד ומטפסים מהתהום שאליה הגענו. **לא רק את ערי רצועת עזה יהיה צריך לבנות מחדש, אלא גם את ישראל,** בתור מדינה שוויונית, שעובדת בשביל כולנו, נותנת לכולנו מקום ולא מפרידה בינינו, עם חברה סולידרית, של ערבות הדדית ואכפתיות. מדינה של צדק חברתי וסביבתי, שכלכלתה שייכת לכולנו, משרתת את כולנו ומאפשרת לכולנו לשגשג, בלי חרדה מתמדת, ללא דיכוי וניצול. מדינה דמוקרטית באמת, בה כל אחד ואחת מאיתנו בעל הבית, כי זה הבית של כולנו.

أمّا الطريق الثاني، فهو بناءُ مستقبلٍ يطيب لنا العيش فيه: مستقبلٌ من حياةٍ بسلامٍ وأمان، مصالحةٍ تاريخيةٍ وشراكةِ مصير. بناءُ دولةٍ تعمل من أجلنا جميعًا، نفخر بها، ونشعر فيها جميعًا بالانتماء. دولةٌ تعيش بسلامٍ عادلٍ إلى جانب دولةٍ فلسطينيةٍ مستقلّة، دون احتلال. دولةٌ تقوم على المساواة المدنية والقومية، دون تمييزٍ أو عنصريةٍ مؤسسية. دولةٌ تشكل حيزًا نكون فيه جميعًا أحرارًا، جميعًا متساوين، جميعًا مستقلين. حيزًا يتعافى فيه الإسرائيليون والفلسطينيون معًا، ويصعدون من الهاوية التي وصلنا إليها. **ليس فقط مدن قطاع غزّة هي ما يجب إعادة بنائها، بل إسرائيل أيضًا،** كدولةٍ عادلةٍ متساويةٍ تعمل من أجلنا جميعًا، تمنحنا جميعًا مكانًا، ولا تفرّق بيننا. دولةٌ فيها مجتمعٌ متضامن، يسوده التآزر والمسؤولية المتبادلة والاهتمام بالآخر. دولةٌ للعدالة الاجتماعية والبيئية، يكون فيها الاقتصاد ملكٌ للجميع، يخدم الجميع، ويتيح للجميع الازدهار دون قلقٍ دائم، ودون قمعٍ أو استغلال. دولةٌ ديمقراطيةٌ بحق، نكون فيها جميعًا أصحاب هذا البيت، لأنّه بيتُنا جميعًا.

הכהניסטים הצליחו לקדם את החזון שלהם, כי היה להם כזה: הם ידעו לנסח את העתיד שעליו הם חולמים, את חלומות הבלהה שלנו, ובמשך שנים לא הפסיקו לרגע לעבוד כדי לממשם. **כדי לנצחם, אנחנו חייבים לנסח בבירור את החלומות שלנו,** ולהתארגן ולהיאבק על הגשמתם. לא רק להתארגן נגד ולומר מה לא - אלא להניח בפני הציבור בישראל אלטרנטיבה משכנעת. אם לא נעשה זאת, אף-אחד לא יעשה זאת עבורנו, ונסתפק בקרבות בלימה.

نجح الكهانيون في دفع رؤيتهم قُدُمًا لأنّ لديهم رؤية واضحة: عرفوا كيف يصيغون المستقبل الذي يحلمون به، مستقبل هو في نظرنا كابوس، ولم يتوقفوا طوال سنوات عن العمل لتحقيقه. **لكي نهزمهم، أنت بحاجة إلى أن نصيغ بوضوح أحلامنا نحن،** وأن نتنظم ونناضل من أجل تحقيقها. لا يكفي أن نتنظم ضدهم أو نقول ما لا نريده، بل يجب أن نضع أمام الجمهور في إسرائيل بديلًا مقنعًا. إذا لم نفعل ذلك، لن يفعله أحد بدلًا منا، وسنظل نكتفي بمعارك لصدّ الهجمات.

בעמודים הבאים אנחנו משרטטים עתיד כזה, שעונה על התקוות והפחדים של האנשים שחיים כאן. המסמך הזה איננו תכנית עבודה מפורטת שניסחו מומחים ומתארת כיצד להגיע לשם, שלב-אחר-שלב. את אלה יהיה צריך לשרטט בהמשך. הוא גם אינו אוטופיה, ולא נועד להיות סוף פסוק או לתאר את כל חלומותינו, אלא לשרטט אופק בר-השגה עבור הארץ שלנו.

في الصفحات التالية نرسم ملامح مستقبل من هذا النوع، مستقبل يجيب عن آمال الناس هنا ومخاوفهم. هذا ليس برنامج عمل تفصيلي صاغه خبراء ويشرح خطوات الوصول إليه واحدة بعد الأخرى. سنحتاج إلى رسم هذه الخطوات لاحقًا. وهو أيضًا لا يعني المدينة الفاضلة، ولا يهدف إلى أن يكون القول الفصل أو أن يضم كل أحلامنا، بل يرسم أفقًا قابلًا للتحقق لبلادنا.

זה לא יקרה ביום אחד: לפצעים לוקח זמן להגליד, ושינוי כיוון כה מהותי מצריך עבודה רבה. אבל לדמיין איך הארץ הזאת תוכל להיראות אם נבחר בחיים הוא הצעד הראשון וההכרחי בבניית העתיד הזה: לדמיין איך הדברים ייראו אם הם יעוצבו כדי לשרת אותנו, את הרוב, האנשים שחיים כאן ורוצים להמשיך לחיות, ולא לוותר על הארץ הזאת.

هذا لن يحدث في يوم واحد. الجروح تحتاج وقتًا كي تلتئم، وتغيير اتجاه عميق كهذا يحتاج عملًا كثيرًا. لكن تخيّل كيف يمكن أن تبدو هذه البلاد إذا اخترنا الحياة هو الخطوة الأولى والضرورية لبناء هذا المستقبل. تخيّل كيف ستبدو الأمور إذا جرى تشكيلها لخدمتنا نحن، الأغلبية، الناس الذين يعيشون هنا ويريدون أن يواصلوا حياتهم، ولا يريدون التنازل عن هذه البلاد.

עתיד של שלום ופיוס היסטורי
مستقبل سلام ومصالحة تاريخية

שלום שיבטיח לכולנו ביטחון - אחרי הזוועות שחווינו, הצורך הכי דחוף שלנו הוא להשתחרר מהחרדה. לחיות בלי פחד במולדת המשותפת שלנו. לא לחיות בציפייה מתמדת לסבב הבא; לא להצטרך לעבור דירה כי אי-אפשר בלי ממ"ד, או להתייאש כשהבנו שזה לא בתקציב; לא להרגיש אשמים כי הילדים שלנו לומדים להגיד "אזעקה" לפני שהם לומדים להגיד "סיפור"; לא לראות עוד ועוד חברים וקרובים עוזבים את הארץ שלנו, כי מפחיד ואין תקווה. זו הזכות הכי בסיסית שמגיעה לכולנו, יהודים וערבים: שלום שיאפשר לנו את הנינוחות והמוגנות שמרגישים אנשים כשהם בבית. שלום שבו שאם יהודיה לא תפחד כבר מהלידה מהיום שבו בנה יהיה בן 18, וילדה בעזה לא תיבהל כשתשמע מטוס באוויר. זה אומר סיום הכיבוש והשליטה הצבאית על מיליוני פלסטינים, פיוס היסטורי, הקמת מדינה פלסטינית עצמאית, שתושג במשא-ומתן שוויוני בין ישראל לבין ההנהגה הפלסטינית, ומציאות שבה נשק אינו נמצא בידי חמאס, מיליציות המתנחלים או ארגוני פשיעה, אלא רק בידי כוחות הביטחון הלגיטימיים של שתי המדינות.

سلام يضمن لنا الأمن — بعد الفظائع التي عانيناها، احتياجنا الأشد الآن هو التحرر من الخوف. أن نعيش بلا رهبة في وطننا المشترك. أن لا نعيش في ترقّب دائم للجولة التالية؛ أن لا نضطرّ للانتقال من بيت لأنّه لا يحوي على غرفة آمنة، أو أن نيأس لأنّ ذلك خارج إمكانات ميزانيتنا؛ أن لا نشعر بالذنب لأنّ أطفالنا يتعلّمون قول «صفارة إنذار» قبل أن يتعلّموا قول «قصة»؛ أن لا نرى المزيد من الأصدقاء والأقارب يهاجرون من وطننا لأنّ الخوف أعاد تشكيل حياتهم وفقدوا الأمل. هذه أبسط الحقوق التي تخصّنا جميعًا، كيهود وعرب، سلام يمنحنا السكينة والأمان اللذين يشعر بهما الناس وهم في بيوتهم. سلام يجعل الأم اليهودية لا تخشى على ولدها منذ اليوم الذي يبلغ فيه الثامنة عشرة من عمره. وطفلة من غزة لا ترتعب عندما تسمع دوي طائرة في الجو. هذا يعني إنهاء الاحتلال والسيطرة العسكرية على ملايين الفلسطينيين، مصالحة تاريخية، إقامة دولة فلسطينية مستقلة، ستُنجز عبر مفاوضات متكافئة بين إسرائيل والقيادة الفلسطينية، وواقع لا يكون فيه السلاح بيد حماس أو ميليشيات المستوطنين أو منظمات الجريمة، بل خاضعًا لهيئات الأمن الشرعية في كلتا الدولتين.

שלום של שתי מדינות במולדת משותפת: בארץ הזאת יש שני עמים החיים במולדתם, אוהבים אותה ומחוברים אליה. השורשים של שני העמים נטועים כאן, ואף-אחד לא הולך לשום מקום. אנחנו שותפים לארץ הזאת, לא נוכל לשגשג אלא ביחד, וכבר למדנו שחומות גבוהות לא עושות שכנים טובים. אבל אנחנו גם לא רוצים למחוק את הזהות שלנו: לא את הזהות היהודית-ישראלית ולא את הזהות הערבית-פלסטינית. השלום שאנחנו רוצים ייתן לשני העמים חירות, שוויון, הכרה הדדית ועצמאות, ומתוך אלו תתאפשר גם שותפות אמיתית שאינה מבוססת על כוחנות ועליונות. תושבי הארץ הזו חוו אי-צדק וטראומות בן-דוריות שלא יתרפו בין לילה, ולכן נחוצים הכרה וריפוי משותף של עוולות העבר, כדי להתגבר על חוסר האמון בחברות שלנו, לייצר תחושת ביטחון, ולבנות את התשתית לעתיד משותף. רק כך נוכל לדמיין ביחד את הטוב המשותף לכולנו, ולהתקדם אליו ביחד. מה זה אומר בפועל? להקים כאן שתי מדינות עצמאיות ודמוקרטיות על-בסיס החלטות האו"ם, כתוצאה ממשא-ומתן ועל סמך הסכמות והבנות שיהיו מקובלות על שני העמים, שיחלקו מוסדות משותפים (קונפדרטיביים) מסוימים שייקבעו בהסכמה, ירושלים לא-מחולקת שבה יהיו בירות שתי המדינות, שמירה על חופש הפולחן במקומות הקדושים לכל הדתות, חזרה של רוב המתנחלים לישראל, פתרון צודק ומוסכם לסוגיית הפליטים הפלסטינים, וגבולות פתוחים שיאפשרו ליהודים להתפלל במערת המכפלה ובקבר יוסף ולטייל בוואדי קלט, ולפלסטינים לרחוץ בים של תל-אביב או לבקר בכפר ממנו נעקרו סביהם ב-1948.

سلام الدولتين في وطنٍ مشترك: في هذه البقعة الجغرافية يوجد شعبان يعيشان في موطنهما الذي يحبان، ويربطهما فيه الكثير، وجذورهما موجودة فيه. ولا أحد سيرحل إلى أي مكان. نحن شركاء في هذه الأرض، لا يمكننا الازدهار إلا معًا، وتعلمنا أنّ الجدران العالية لا تصنع جيرانًا صالحين. لكننا أيضًا لا نريد محو هوياتنا: لا الهوية اليهودية–الإسرائيلية ولا الهوية العربية–الفلسطينية. السلام الذي نبتغيه يمنح الشعبين الحرية والمساواة والاعتراف المتبادل والاستقلال، ومن ذلك ينبثق شراكة حقيقية لا تقوم على القوّة أو التفوّق، سكان هذه الأرض مرّوا بظلم وصدمات متوارثة بين الأجيال

لا يمكن أن تلتئم بين ليلة وضحاها، ولذلك هناك حاجة إلى تعاف مشترك من أخطاء الماضي للتغلّب على انعدام الثقة في مجتمعاتنا، وخلق شعور بالأمان، وبناء الأساس لمستقبل مشترك. بهذه الطريقة فقط نستطيع أن نتخيل معًا الخير المشترك للجميع، ونتقدّم نحوه معًا. ماذا يعني ذلك عمليًا؟ إقامة دولتين مستقلتين وديمقراطيتين هنا على أساس قرارات الأمم المتحدة، نتيجة مفاوضات وعلى أساس تفاهمات واتفاقات تكون مقبولة على الشعبين، يتقاسمان مؤسسات مشتركة (كونفدرالية) متفق عليها، والقدس غير مقسمة، بحيث تكون فيها عاصمتي الدولتين، الحفاظ على حرية العبادة في الأماكن المقدسة لجميع الديانات، عودة معظم المستوطنين إلى داخل حدود إسرائيل، حل عادل ومتفق لقضيّة اللاجئين الفلسطينيين، وحدود مفتوحة تتيح لليهود الصلاة في الحرم الإبراهيمي وزيارة قبر يوسف والتجوّل بوادي القَلِط، وللفلسطينيين السباحة في بحر تل-أبيب أو زيارة القرى التي طُردت منها أجدادهم عام 1948.

שלום של התחברות ולא של הפרדה: ובכלל, השלום שאנחנו חולמים עליו בין ישראל לפלסטין ולמדינות ערב הוא לא שלום של היפרדות - אלא של התחברות בין שני העמים ובינם למרחב המזרח-תיכוני שסביבנו. זה שלום שבו הפרטנרים שלנו לעסקים, למדע, לספורט ולאמנות נמצאים ממש פה מעבר לגבול. שלום שבו נוכל לרקוד בביירות ולטייל בשכם ובחברון, בעת שלבנונים, סורים ופלסטינים יוכלו לאכול סביח ברמת-גן ולהתפלל בנצרת ובירושלים. אנחנו זוכרים שהשייכות והאהבה של שני העמים לארץ לא ייעצרו בגבול שיסומן, ורוצים שלום שבו אפשר לנוע בחופשיות בין ישראל לפלסטין, האוזניים של כולנו מתרגלות לשמוע ערבית ועברית בכל מקום, ושתי החברות מתרגלות שלא לשנוא.

שלום יקום על התואם לא על הניתוק: השלום אליו אנו חולמים בין ישראל לפלסטין ולמדינות ערב אינו שלום של ניתוק - אלא של חיבור בין שני העמים ובינם לבין המזרח התיכוני שסביבנו. זה שלום שבו השותפים שלנו לעסקים, למדע, לספורט ולאמנות נמצאים ממש פה מעבר לגבול. שלום שבו נוכל לרקוד בביירות ולטייל בשכם ובחברון, בעת שלבנונים, סורים ופלסטינים יוכלו לאכול סביח ברמת-גן ולהתפלל בנצרת ובירושלים. אנחנו זוכרים שהשייכות והאהבה של שני העמים לארץ לא ייעצרו בגבול שיסומן, ורוצים שלום שבו אפשר לנוע בחופשיות בין ישראל לפלסטין, האוזניים של כולנו מתרגלות לשמוע ערבית ועברית בכל מקום, ושתי החברות מתרגלות שלא לשנוא.

سلام يقوم على التواصل لا على الانفصال: السلام الذي نحلم به بين اسرائيل وفلسطين والدول العربية ليس سلام الانفصال، بل سلام التواصل بين الشعبين، وبينهما وبين منطقة الشرق الأوسط المحيطة بنا. سلام يكون فيه شركاؤنا في التجارة، والعِلم، والرياضة، والفنّ موجودين هنا، على بُعد حدود قصيرة. سلام نرقص فيه في بيروت، ونتجوّل في نابلس والخليل، فيما يستطيع اللبنانيون والسوريون والفلسطينيون أن يتذوّقوا صَبِيح في رمات غان، ويصلّوا في الناصرة والقدس. نحن نُدرك أن انتماء الشعبين وحبّهما لهذه الأرض لن يتوقّفا عند أيّ خطّ حدود يُرسم، ونريد سلامًا يُتيح حرية الحركة بين إسرائيل وفلسطين، وتعتاد آذاننا جميعًا سماع العربية والعبرية في كل مكان، ويعتاد المجتمعان على عدم الكراهية.

שלום של ישראל שוויונית ודמוקרטית - גם לאזרחים הפלסטינים בישראל: השלום בין מדינת ישראל לבין מדינת פלסטין לא יהיה כזה שבו האזרחים הערבים-הפלסטינים בישראל יפלו בו בין הכיסאות, אלא כזה שיכיר בפגיעה ההיסטורית ובמציאות האפליה שנמשכה עשרות שנים, וישים סוף למציאות שבה ערבי-פלסטיני בישראל הוא אזרח של מדינה הנמצאת במלחמה נגד עמו. אנחנו מציעים שלצד מדינת פלסטין החדשה והעצמאית, גם נפעל יחד לכינון ישראל חדשה, דמוקרטית ושוויונית, שבה כולנו נהיה בעלי הבית, כולנו נחיה בשוויון אזרחי ולאומי, וכולנו נהנה מפירותיה. במדינה הזו לא יהיה חוק לאום גזעני, לא יונהגו חוקי אזרחות מפלים, העברית והערבית תהיינה שתיהן שפות רשמיות שיילמדו בבתי הספר, והאזרחים הערבים-הפלסטינים בישראל יחיו במולדתם ללא כל התניות, אפליה או שלילת זכויות.

سلام لإسرائيل متساوية وديمقراطية – أيضًا للمواطنين الفلسطينيين في اسرائيل: السلام بين دولة إسرائيل ودولة فلسطين يجب ألّا يكون سلامًا يتجاهل المواطنين العرب الفلسطينيين في إسرائيل، بل سلامًا يعترف بالغبن التاريخي وبواقع التمييز المستمر منذ عقود، ويضع حدًّا لواقعٍ يكون فيه الفلسطيني في إسرائيل مواطنًا في دولة تخوض حربًا ضدّ شعبه. نحن ندعو، إلى جانب الدولة الفلسطينيّة المستقلة، أن نعمل معًا لتشكيل إسرائيل جديدة – ديمقراطية ومتساوية – نكون فيها جميعًا أصحاب هذا الوطن، نعيش فيها على أساس المساواة المدنية والقومية، وننعم جميعًا بخيراتها. في هذه الدولة لن يكون هناك قانون قومية عنصري، ولن تُسنّ قوانين تميّز في المواطنة، وستكون العربية والعبرية لغتين رسميتين يتم تعليمهما في المدارس، وأن يعيش المواطنون العرب– العرب الفلسطينيين في اسرائيل، في وطنهم دون شروط أو تمييز أو انتقاصٍ من الحقوق.

שלום שיאפשר לכולנו לצאת לאזרחות: כשיסתיימו מלחמת הנצח והכיבוש נוכל סוף-סוף לנצח במאבק שלנו לבניית חברה אזרחית ולא צבאית. זה לא יקרה ביום אחד - אבל חשוב שנדע לדמיין את זה: סדר-יום ציבורי ופוליטיקה שעוסקים בפתרונות לבעיות היומיום שלנו, כמו דיור, חינוך, תחבורה ציבורית ובריאות - אותן

בעיות שמשותפות לכולנו; מדינה שמשקיעה את כספי המסים שלנו בפתרון הבעיות האלה, ולא בעוד מלחמות שכל יום שלהן עולה לנו מיליארדים; ומנהיגים שאינם גנרלים, אלא נשים וגברים מגוונים עם ניסיונות-חיים מגוונים, כמו מורות, פעילים חברתיים ועובדות סוציאליות. חברה שבה אין נשק בכל מקום, שהצבא לא נוכח בבתי הספר, ובעיות לא נפתרות באמצעים אלימים. מדינה שזקוקה להרבה פחות חיילים, וחברה שבה תרומה לא נמדדת בשירות צבאי, וגיוס אינו מוקד מחלוקת. חיים של שגרה בריאה, ולא של מצב חירום מתמיד.

סלאם يتيح لنا جميعًا أن نصبح مواطنين بحقّ: عندما تنتهي الحروب الأبدية والاحتلال، سنستطيع أخيرًا أن ننتصر في نضالنا لبناء مجتمع مدني وليس عسكري. لن يحدث ذلك في يومٍ واحد، لكن علينا أن نجرؤ على تخيّله: أجندة عامة وسياسة منشغلة بحلولٍ لمشكلات حياتنا اليومية مثل السكن، والتعليم، والمواصلات العامة، والصحة – وهي القضايا المشتركة بيننا جميعًا. دولة تُوظّف أموال الضرائب لحلّ هذه المشكلات، لا لتمويل حروبٍ يكلّف كلّ يومٍ منها المليارات. وقيادات ليست جنرالات، بل نساء ورجال متنوّعو الخلفيات والتجارب – معلمات، وناشطون اجتماعيون، وعاملات اجتماعيات. مجتمع لا ينتشر فيه السلاح، ولا يكون الجيش حاضرًا في المدارس، ولا تُحلّ الأزمات بالعنف. دولة تحتاج إلى عددٍ أقلّ من الجنود، ومجتمع لا تُقاس فيه المساهمة بالخدمة العسكرية، ويُصبح فيه التجنيد موضوعًا غير خلافي. حياة منتظمة وصحية، لا حالة طوارئ دائمة.

עתיד של צדק חברתי
مستقبل من العدالة الاجتماعية

חיים בלי חרדה: סוף המלחמה הוא סוף להרבה מהחרדות שלנו - אבל לא לכולן. מדינה שפועלת בשבילנו היא מדינה שדואגת להתמודד עם החרדות שלנו: עם החרדה ממה שיקרה לנו כשלא נוכל עוד לעבוד - אם נפוטר, נחלה, או כשנזדקן; עם החרדה מה יקרה לילדים שלנו ולמשפחות שלנו, והאם הם חיים בביטחון; עם החרדה היכן נגור כשייגמר חוזה השכירות ושכר-הדירה יעלה; עם החרדה מהחשבונות של החודש הבא. מגיע לנו לחיות במדינה שמציעה לנו (ולא משנה אם אנחנו שכירים, עצמאים, פרילנסרים, עובדי פלטפורמות או מובטלים) רשת ביטחון שמבטיחה לנו שלוות נפש.

حياة بلا قلق: نهاية الحرب تعني نهايةً لكثيرٍ من مخاوفنا – لكنها لا تُنهيها كلّها. فالدولة التي تعمل من أجلنا هي دولة تهتمّ بمواجهة مصادر قلقنا: القلق من المصير حين نعجز عن العمل – إذا فُصلنا، أو مرضنا، أو تقدّمنا في العمر؛ القلق على أولادنا وعائلاتنا، وهل يعيشون بأمان؛ القلق من المكان الذي سنسكنه حين ينتهي عقد الإيجار ويرتفع الإيجار مجددًا؛ القلق من فواتير الشهر القادم. نستحقّ أن نعيش في دولة توفّر لنا (سواء كنّا موظفين، مستقلين، أو فريلانسيم أو منخرطين في اقتصاد المنصات أو عاطلين عن العمل) شبكةَ أمانٍ تضمن لنا راحة البال.

מדינה שדואגת לצרכים שלנו: אנחנו רוצים לא רק חופש מחרדה, אלא גם שגשוג, ולזה דרושה מדינה שפועלת בשבילנו ורואה אותנו ואת הצרכים שלנו. כדי לשגשג כולנו זקוקים לשירותי בריאות שאפשר לסמוך עליהם (לא רק במרכז הארץ); לפעוטונים איכותיים שמאפשרים להורים לעבוד בלי להתפשר על טובת ילדיהם, בתי-ספר שהם לא רק בייביסיטר, ואוניברסיטאות ומכללות בחינם, כדי לאפשר לכל הילדים והצעירים להתפתח ולממש את עצמם בכל דרך שיבחרו; לתחבורה ציבורית מתפקדת שתאפשר להסתדר בלי רכב פרטי; לדיור בר-השגה (למשל, בשכירות מפוקחת לטווח ארוך) ודיור ציבורי בהיקפים רחבים; למזון בריא ואיכותי; ולפתרונות לקשישים שיאפשרו טיפול בכבוד, על חשבון המדינה, גם למי שבשל גילו המתקדם נזקק לעזרה צמודה. אלו צרכים בסיסיים שאינם מותרות, והם צריכים להיות נגישים לכולנו, באופן שוויוני. רק כך כולנו נזכה להזדמנות שווה לממש את עצמנו, לשגשג, ולתרום. רק כך נוכל להנות ממרווח הנשימה שיאפשר לנו גם לצרוך תרבות ואמנות ולחיות חיי פנאי. כדי שזה יהיה בהישג ידינו, נבנה כאן מדינה שפועלת בשבילנו. מדינה שמציעה שירותים חברתיים ציבוריים איכותיים לכל, ושמבטיחה שלא יחסרו לנו רופאות ומורים מקצועיים, כי היא דואגת להכשרתם ומציעה לכל עובדי השירות הציבורי תנאים מכבדים.

دولة تهتمّ باحتياجاتنا: نحن لا نريد فقط التحرر من القلق، بل أيضًا الازدهار. ولتحقيق ذلك نحتاج إلى دولة تعمل من أجلنا، ترى الناس واحتياجاتهم. كي نزدهر جميعًا نحتاج إلى خدمات صحية موثوقة (لا تقتصر على مركز البلاد)؛ إلى حضانات عالية الجودة تتيح للوالدين العمل دون التنازل عن مصلحة أطفالهم، مدارس لا تقتصر على رعاية الأطفال، وجامعات وكليات مجانية، كي تتيح لكلّ الأطفال والشباب أن يتطوروا ويحققوا ذاتهم بالطريقة التي يختارونها؛ إلى مواصلات عامة فعّالة تمكّن من العيش دون الاعتماد على سيارة خاصة؛ إلى سكن ميسور (مثل الإيجار المنظّم والمستقر طويل الأمد)؛ وإسكانٍ عامّ واسع النطاق؛ وغذاء صحيّ وذي جودة، إلى غذاء صحيّ وجيّد؛ وإلى حلول للمسنّين تتيح لهم رعاية كريمة على نفقة الدولة، حتى لمن يحتاج إلى مساعدة دائمة بسبب تقدّم سنّه. هذه ليست رفاهيات بل احتياجات أساسية، ويجب أن تكون متاحة للجميع على نحو متساوٍ. فقط بهذه الطريقة نحصل جميعًا على فرصة متكافئة لتحقيق ذواتنا، والازدهار، والمساهمة في المجتمع. وفقط بهذه الطريقة نستطيع أن ننعم بفسحة من الطمأنينة تتيح لنا التمتع بالثقافة والفنون وحياة الترفيه. ولكي يصبح ذلك في متناول أيدينا، سنبني هنا دولة تعمل من أجلنا: دولة تقدّم خدمات اجتماعية عامة عالية الجودة للجميع، وتضمن ألّا ينقصنا أطباء أو معلمين مؤهلين، لأنها تستثمر في تدريبهم وتمنح جميع العاملين في القطاع العام ظروفًا محترمة ولائقة.

שכר הוגן ומיסוי הוגן: כדי לאפשר את כל זה, דרושים שכר הוגן ומיסוי הוגן. אנחנו רוצים מדינה שבה גם שכר המינימום מאפשר לחיות בכבוד, שבה עובדות מקצועיות מרגישות גאווה במקצועיות ובידע שלהן, שאינה נפגמת בכל פעם שהן מקבלות את תלוש השכר. מדינה שבה המס על עבודה לא יהיה גבוה מהמס על רווחי הון, אוצרות הטבע והגז לא נבזזים בידי מיליארדרים, והטייקונים נדרשים להחזיר לחברה שבה הם התעשרו, כדי להבטיח שלא רק מאיתנו לוקחים ולהם נותנים, אלא גם מהם לוקחים ונותנים לכולנו. מיסוי הוגן של בעלי ההון, לצד הפחתת הוצאות צבאיות, הם חיוניים כדי שכולנו נוכל לשגשג.

أجرٌ عادل ونظامُ ضرائبٍ عادل: لتحقيق كلّ ذلك، نحن بحاجةٍ إلى أجورٍ عادلةٍ ونظامِ ضرائبٍ منصف. نريد دولةً يكون فيها الحدّ الأدنى للأجور كافيًا لحياةٍ كريمة، وتَشعر فيها العاملاتُ والمهنياتُ بالفخر بمهارتهنّ ومعرفتهنّ، دون أن يتبدّد هذا الشعور كلّ مرة يتلقّين فيها قسيمةَ الراتب. نريد دولةً لا يكون فيها العبء الضريبي على العمل أثقل من الضريبة على أرباح رأس المال، ثروات الطبيعة والغاز لا تُنهَب على يد المليارديرات، ويُلزَم فيها أصحابُ الثروات بإعادة جزءٍ من أرباحهم للمجتمع الذي جمعوا ثروتهم منه، لضمان ألّا يكون الأخذُ منّا والعطاءُ لهم وحدهم، بل أن نأخذ منهم ونعطي للجميع. فرضُ ضرائبٍ عادلةٍ على رؤوس الأموال، إلى جانب تقليص النفقات العسكرية، أمران أساسيان من أجل ازدهارنا.

להרגיש שהעבודה היא שלי - אבל לא לחיות בשבילה: עבודה יכולה להיות שוחקת, ומדיניות נכונה יכולה לתקן את זה. רובנו הגדול מוכרים את מיטב שעותינו למקום העבודה שלנו. לכן, כדי שנשגשג מקום העבודה צריך להרגיש שלנו, לראות את האינטרסים והצרכים שלנו כעובדים ולהתחשב בהם. יש מקומות בעולם שבהם זה כך, ויש דרכים שונות להגיע לשם, וכולן נכונות: השתתפות נציגי עובדים בקבלת החלטות ניהוליות בחברות (כמו בגרמניה), חקיקה המסייעת להתארגנויות עובדים ונותנת להן כלים אפקטיביים לשפר את השכר ותנאי העבודה (כמו בסקנדינביה), ביטול ההעסקה הקבלנית, עידוד חברות בבעלות העובדים, ומנגנונים המסייעים לעובדים לקבל מניות משותפות במקומות עבודתם. אבל גם כשהעבודה היא שלנו, החיים שלנו אינם רק עבודה. בשביל לשגשג אנחנו זקוקים לימי חופשה מספיקים, לחופשות לידה ארוכות להורים משני המינים שיאפשרו לנו להרגיש הורים, להגנה מפני מעסיקים רעבתנים שדורשים שנהיה זמינים מסביב לשעון, ולהשקעה ציבורית בתרבות פנאי.

أن نشعر بأنّ العمل عملُنا – لكن ألا نحيا لأجله: العمل قد يكون مُنهكًا، غير أن السياسات السليمة قادرة على إصلاح ذلك. معظمُنا يقدم أفضل ساعات يومه لمكان عمله، ولذلك ينبغي أن يكون هذا المكان قريبًا منا، يُراعي مصالحنا واحتياجاتنا كعاملين ويضعها في الحسبان. في دولٍ كثيرة في العالم هذا ممكن، وهناك طرقٌ شتّى لتحقيقه، وجميعها صحيحة: مشاركةُ ممثّلي العمّال في صنع القرارات الإدارية داخل الشركات (كما في ألمانيا)، تشريعاتٌ تُعزّز تنظيمات العمّال وتمنحها أدواتٍ فعّالة لتحسين الأجور وظروف العمل (كما في الدول الإسكندنافية)، إلغاء التشغيل عبر مقاولين، تشجيعُ الشركات المملوكة للعاملين، وآلياتٌ تُمكّنهم من الحصول على أسهمٍ مشتركة في أماكن عملهم. لكن حتى عندما يكون العمل ملكًا لنا، فإن حياتنا لا ينبغي أن تُختَزَل فيه. لكي نزدهر نحتاج إلى إجازاتٍ كافية، وإجازاتِ والديةٍ طويلةٍ لكلا الوالدين تُتيح لهما اختبار الأبوّة والأمومة بعمق، وإلى حمايةٍ من أرباب عملٍ جشعين يطالبون بتوفّرنا الدائم على مدار الساعة، وإلى استثمارٍ عامّ في ثقافة الفراغ وأوقات الراحة.

עתיד של שוויון
مستقبل من المساواة

מדינה שכולם נהנים ממה שיש לה להציע: המדינה החדשה שנבנה כאן תעבוד בשבילנו, האזרחים, ותיתן לכולנו להרגיש בעלי הבית. ובשביל לעשות זאת, היא צריכה להיות שוויונית באמת. זה אומר שברהט ובקריית שמונה ילדים יקבלו חינוך טוב לא פחות ויתוקצבו לא פחות מבהרצליה ובתל-אביב, ושהסבים שלהם יקבלו שירותי בריאות טובים לא פחות. שתושבים בכפר קרע יוכלו לא לפחד ללכת ברחוב, ממש כמו בגבעתיים. שהמשטרה תבטיח ביטחון מפשיעה בכל מקום, ונערים בשום מקום לא ירגישו שפשע הוא דרכם היחידה להצליח. שקרקעות והיתרים לבנייה יוקצו באופן שוויוני, גם לערבים, שתופעת הכפרים "הלא מוכרים" תהיה נחלת העבר כי כולם יזכו בהכרה, וההכנסות מארנונה יחולקו מחדש באופן שוויוני, גם לעיירות פיתוח. שאוטובוסים יאפשרו לחיות בלי רכב פרטי גם בפריפריה, ושתחנות רכבת יפעלו גם ביישובים ערביים. שהחלטות שמתקבלות לוקחות בחשבון את הצרכים המגוונים של כולנו, גם של אנשים כמוני, ושההחלטות שמתקבלות היום לא יקריבו את הדורות הבאים. כיוון שהדרך לשם ארוכה, עד שנגיע לשם מדדים לסגירת פערים גיאוגרפיים, לאומיים, מגדריים ועדתיים ישמשו מדדי הצלחה, שלפיהם תימדד המדיניות בכל התחומים.

دولة يتمتّع جميع سكانها بما تقدّمه: الدولة الجديدة التي سنبنيها هنا ستعمل من أجلنا، نحن المواطنين، وستجعلنا جميعًا نشعر بأننا أصحاب هذا الوطن. ولتحقيق ذلك، يجب أن تكون دولةً عادلةً بحق. هذا يعني أن الأطفال في رهط وكريات شمونة سينالون تعليمًا جيدًا وتمويلًا مكافئًا لما يحصل عليه الأطفال في هرتسليا وتل أبيب، وأن أجدادهم سيتلقّون خدمات صحية بنفس الجودة. وأن يتمكّن الناس في كفر قرع من السير في الشارع بلا خوف، تمامًا كما في غفعتايم. أن تكفل الشرطة الأمان من الجريمة في كل مكان، وألّا يشعر أيّ فتى في أيّ حيّ بأن الجريمة هي طريقه الوحيد للنجاح. أن تُخصّص الأراضي وتصاريح البناء بعدالة، بما في ذلك للمواطنين العرب، وأن تصبح ظاهرة القرى غير المُعترف بها من الماضي، لأن الجميع سيحصلون على اعتراف. وأن تُعاد توزيع عائدات ضريبة الأملاك بين البلديات بشكل متوازن، بما يشمل بلدات التطوير. أن تتيح الحافلات حياةً لا حاجةٍ فيها إلى سيارةٍ خاصة حتى في الأطراف، وأن تعمل محطات القطارات أيضًا في البلدات العربية. أن تراعي القرارات المتّخذة احتياجاتنا جميعًا، بكلّ تنوّعنا، بما في ذلك احتياجات أشخاصٍ مثلي، وأن تُتّخذ القرارات اليوم دون التضحية بحقوق الأجيال القادمة. ولأن الطريق طويلة، فإلى أن نصل إلى هناك، ستكون مؤشراتُ تقليص الفجوات الجغرافية، والقومية، والنوعية، والطائفية مقياسًا للنجاح تُقاس به السياسات في كلّ المجالات.

שותפות וסולידריות במקום מחיצות: רבים מדמיינים את ישראל כמרחב המחולק בין שבטים עוינים: יהודים וערבים; חילונים, דתיים וחרדים; ילידי הארץ ומי שהיגרו או נמלטו לכאן. כך, ערים ושכונות נתפשות כמרחב מאבק על שליטה. אין כל רע בקהילות שונות וייחודיות, אבל מה שחסר לנו לצדן הוא מרחבים ציבוריים ששייכים לכולנו, וגם תחושת סולידריות ואחווה שמלכדת את כולנו. במדינה החדשה שנבנה כאן, לא ניתן עוד שישסו אותנו זה בזה ויפרידו בינינו. זה אומר בניית שכונות וערים שאינן יהודיות או ערביות, חילוניות או דתיות, אלא מגוונות, כאלה שמאפשרות חיים ביחד בכבוד הדדי. זה אומר הקמת עוד ועוד בתי-ספר דו-לשוניים משגשגים. זה אומר קץ לוועדות הקבלה וליישובים מגודרים מוקפים שערים צהובים. כי כמו שההיסטוריה לימדה אותנו, נפרדים אינם שווים. ההפרדה הקיימת נשענת על פחדים, שחלקם מבוססים: למשל, כשאין שוויון בחינוך ובשיטור, יישובים מסוימים הופכים למוקדי פשיעה. אבל הפתרון לכך אינו יותר הפרדה, אלא יותר שוויון.

شراكة وتضامنٌ، بدلًا من الحواجز: كثيرون يتخيّلون إسرائيل عبارة عن مكان منقسم لقبائل متناحرة: يهود وعرب، علمانيين ومتديّنين وحريديم، أبناء البلاد والمهاجرين أو اللاجئين إليها وهكذا تُرى المدن والأحياء كمناطق صراعٍ على النفوذ والسيطرة. لا بأس بالتنوّع المجتمعي والخصوصية الثقافية، لكن ما ينقصنا بجانب كل هذا، هو فضاءاتٌ عامةٌ مشتركة، وشعورٌ بالتضامن والأخوّة يوحّدنا جميعًا. في الدولة الجديدة التي سنبنيها هنا، لن نسمح بعد الآن بأن يُحرّضونا بعضنا ضد بعض أو أن يفرّقوا بيننا. هذا يعني بناء أحياءٍ ومدنٍ لا تُصنَّف يهودية أو عربية، علمانية أو دينية، بل مدنًا متنوعة تتيح العيش المشترك في كرامةٍ واحترامٍ متبادل. هذا يعني إقامة المزيد من المدارس الثنائية

اللغة المزدهرة. وهذا يعني وضع حدٍّ للجان القبول وللبلدات المغلقة المحاطة بالبوابات الصفراء. فكما علّمتنا التجربة، المنفصلون ليسوا متساوين، والفصل القائم اليوم يستند إلى مخاوف، بعضها حقيقي: مثلًا حين يغيب الإنصاف في التعليم والشرطة، تتحوّل بعض البلدات إلى بؤر للجريمة. لكن الحلّ ليس في مزيدٍ من الفصل، بل في مزيدٍ من المساواة.

שוויון מגדרי ומיני: חברה שוויונית היא חברה שבה המגדר והמיניות שלנו לא משפיעות על הסיכויים והסיכונים שאנחנו חווים, ולא מונעים מימוש עצמי מאף אדם: חברה שנאבקת באלימות מינית ומגדרית, באי-שוויון מגדרי בשכר, בדעות קדומות ובגילויי האפליה בכל תחומי החיים.

مساواة جندرية وجنسانية: مجتمع متساوٍ هو مجتمع لا يؤثّر فيه النوع الاجتماعي أو الميول الجنسية على الفرص أو المخاطر التي نمرّ بها، ولا يمنع أيّ شخص من تحقيق ذاته. مجتمع يكافح العنف الجنسي والجندري، وعدم المساواة الجندرية في الأجور، والأحكام المسبقة، وكل مظاهر التمييز في جميع مجالات الحياة.

מגוון חילוני-דתי, לא מלחמת דת: חברה המורכבת מאנשים בני דתות שונות, חילונים ודתיים, יכולה להיות זירה למתחים ולהתגוששות על ארגון המרחב הציבורי ועל היחסים בין הקהילות הדתיות השונות למוסדות המדינה. הפתרון למתחים אלו צריך להתבסס על הכרה בחירויות הפרט (כולל הזכות לנישואים וגירושים אזרחיים) ובזכות של קהילות מגוונות לחיות את חייהן לפי אמונתן או מצוות דתן, בלי כפייה, הדתה או חילון, ובלי העדפה לזרם דתי אחד על משנהו. בניית חברה דמוקרטית ושוויונית, החיה בשלום עם המדינות השכנות, תסייע בבניית סולידריות, תחליש את הפוליטיקאים המפלגים ומציתים מחלוקות שלא לצורך, ובטווח הארוך תפחית את הצורך בחיילים מכלל הקבוצות בחברה הישראלית.

تنوّعٌ دينيٌّ–علمانيّ، لا حربُ أديان: المجتمع الذي يتكوّن من أشخاصٍ من ديانات مختلفة، علمانيين ومتدينين، يمكن أن يكون ساحةً للتوترات والصراع حول تنظيم الحيز العام، وحول العلاقة بين الجماعات الدينية المختلفة ومؤسسات الدولة. الحلّ لهذه التوترات يجب أن يقوم على الاعتراف بحريات الفرد (بما في ذلك الحق في الزواج والطلاق المدنيين) وحقّ الجماعات المتنوعة في أن تعيش حياتها وفق معتقداتها أو فرائض ديانتها، دون إكراهٍ دينيّ أو علمنةٍ قسرية, ومن دون تفضيل تيار ديني واحد على آخر. إن بناءَ مجتمعٍ ديمقراطيّ متساوٍ، يعيش بسلامٍ مع الدول المجاورة، سيساعد على ترسيخ التضامن، ويُضعف السياسيين الذين يزرعون الانقسام ويشعلون الخلافات دون سبب، وعلى المدى البعيد سيُقلّل الحاجة إلى الجنود من مختلف الفئات في المجتمع الإسرائيلي.

מדינה שבה אנשים כמוני נמצאים בכל מקום: במדינה שוויונית, ילדים מעזים לחלום. בשביל שזה יקרה, צריך שכולנו נתרגל לראות אנשים כמונו ואנשים שונים מאיתנו - גברים ונשים, יהודים וערבים, אשכנזים ומזרחים, יוצאי ברית המועצות לשעבר ויוצאי אתיופיה, מהנגב, מהמשולש ומהגליל, סטרייטים ולהט"ב - בכל מקום, ובפרט במוקדי הכוח: בהנהגת המדינה, בשדרת הניהול בחברות הגדולות, בקרב השופטים בבתי-המשפט ובסגל האוניברסיטאות. שוויון פירושו שכל ילדה רואה בעיניים שהיא תוכל להגיע לכל מקום.

دولةٌ يكون فيها أشخاصٌ مثلي في كلّ مكان: في الدولة المتساوية، يجرؤ الأطفال على الحلم. ولكي يتحقق ذلك، يجب أن نعتاد جميعًا على رؤية أشخاصٍ يشبهوننا وأشخاصٍ يختلفون عنا – رجالًا ونساء، يهود وعرب، شرقيين وأشكناز، قادمين من دول الاتحاد السوفييتي أو من أصولٍ إثيوبية، من النقب والمثلث والجليل، مستقيمين ومثليين – في كلّ مكان، وبالأخص في مواقع التأثير: في قيادة الدولة، في صفوف الإدارة في الشركات الكبرى، بين القضاة في المحاكم، وفي هيئات التدريس في الجامعات. المساواة تعني أن كلّ فتاة ترى أمام عينيها أن بمقدورها الوصول إلى أيّ مكانٍ تريده.

מקום לזהויות של כולנו: לכל אחת ואחד מאתנו יש יותר מזהות אחת: יש לנו לאום, דת ומידת-דתיות, זהות מגדרית, מינית ודורית, סגנון-חיים, ולעתים מוגבלות. משום-כך, כמעט כולנו יודעים איך זה מרגיש לחוש בושה או דחייה בגלל מרכיבים בזהות שלנו. חברה שוויונית מנסה לתקן את זה: לתת לכולנו להרגיש הכרה וגאווה בזהויות שלנו. זה אומר חינוך לשוויון ושותפות, ומתן ביטוי לזהויות, לשפות ולהיסטוריה של הקבוצות המגוונות במערכת החינוך ובהשקעה בתרבות.

مكانٌ لهويّاتنا جميعًا: لكلّ واحدٍ وواحدةٍ منا أكثر من هويةٍ واحدة: لنا قومية ودين ودرجة التديّن، هويةٌ جندرية وجنسية وجيلية، أسلوبُ حياة، وأحيانًا إعاقة. لذلك، يكاد جميعنا يعرف شعور الخزي أو الرفض بسبب أحد مكوّنات هويته. المجتمع المتساوي يسعى إلى تصحيح ذلك: أن يمنحنا جميعًا شعورًا بالاعتراف والفخر بهوياتنا. وهذا يعني تعليم قائم على المساواة والشراكة، وإتاحة التعبير عن الهويّات واللغات وتاريخ المجموعات المتنوعة، في النظام التعليمي وفي الاستثمار في الثقافة.

שוויון ביכולת להשפיע: דמוקרטיה אמיתית היא כזאת שבה אזרחים לא רק הולכים להצביע פעם בארבע שנים - אלא שותפים שווים בעיצוב הכללים, החוקים והמוסדות ששולטים בחייהם. במילים פשוטות: מדיניות צריכה לקחת אותנו בחשבון, ולתת לנו להשפיע באופן שוטף. זה אומר כמובן חירויות דמוקרטיות כחופש ביטוי וחופש הפגנה, אבל זה אומר הרבה יותר: הגנה על הדמוקרטיה מהחיבור המושחת בין הון לשלטון, שיתוף ציבור בתהליכי תכנון שישפיעו על חייהם, דמוקרטיזציה בשלטון המקומי, אפשרות לציבור ליזום משאלי עם, מנגנונים שימנעו מהרוב לדרוס את המיעוט בתהליכי קבלת החלטות ויבטיחו ייצוג לקבוצות שקולן אינו נשמע, ביזור של קבלת ההחלטות (ממשרד החינוך לבתי הספר, מהשלטון המרכזי למקומי), שיתוף עובדים בקבלת החלטות בעסקים גדולים, שיתוף ילדים בקבלת החלטות בבתי-הספר שלהם, דמוקרטיזציה של איגודי העובדים כך שקבלת ההחלטות תהיה בידי העובדים, ועוד ועוד.

مساواة في القدرة على التأثير: الديمقراطية الحقيقية هي التي لا يقتصر فيها دور المواطنين على التصويت مرةً كلّ أربع سنوات، بل يكونون شركاء متساوين في صياغة القواعد والقوانين والمؤسسات التي تحكم حياتهم. بكلماتٍ بسيطة: يجب أن تراعي السياسات العامة وجودنا، وأن تتيح لنا التأثير بصورةٍ مستمرة. هذا يعني بالطبع حريات ديمقراطية مثل حرية التعبير وحرية التظاهر، لكنه يعني أكثر من ذلك بكثير: حماية الديمقراطية من الارتباط الفاسد بين المال والسلطة، إشراك الجمهور في عمليات التخطيط التي تؤثّر على حياته، ديمقراطية الحكم المحلي، إتاحة المجال للمواطنين لاقتراح الاستفتاءات العامة، إنشاء آلياتٍ تمنع الأغلبية من سحق الأقلية في عمليات اتخاذ القرار، وتضمن تمثيل الفئات التي لا يُسمع صوتها. كما يعني نقل صلاحيات اتخاذ القرار من وزارة التعليم إلى المدارس، ومن الحكومة المركزية إلى السلطات المحلية؛ إشراك العمّال في القرارات داخل الشركات الكبرى؛ إشراك الأطفال في اتخاذ القرارات في مدارسهم؛ وديمقراطية حقيقية داخل النقابات بحيث تكون القرارات بيد العمّال أنفسهم، وغيرها من الوسائل لتوسيع المشاركة الفعلية في صنع القرار.

עתיד של צדק סביבתי
مستقبل من العدالة البيئية

להיאבק במשבר האקלים זה להיאבק לשוויון: אנחנו זקוקים לגישה חדשה לגמרי להתמודדות עם משבר האקלים, שמבינה שלא מדובר רק על "איכות הסביבה". למשבר תהיה - וכבר יש - השפעה על היומיום שלנו, על העבודות שלנו, על הביטחון שלנו, על היכולת שלנו ללכת ברחוב כשחם, על האוכל שלנו, על המערכות הציבוריות שלנו ועוד. כתמיד, המוחלשים הם הראשונים להיפגע: פועלים העובדים בחוץ, חולים ונכים, ילדים וקשישים. כשהמערכת הפוליטית בישראל מתעלמת ממשבר האקלים, היא מתעלמת מהבעיות שלנו - וגם מהצעדים שיוכלו לשפר את החיים שלנו. אנחנו מציעים דרך אחרת: כזו שלא רק מבקשת "לשרוד" את משבר האקלים - אלא להפוך אותו להזדמנות שתבטיח לכולנו חיים טובים יותר. המפתח הוא בהבנה ששאלות סביבתיות הן גם שאלות חברתיות וכלכליות.

النضال ضدّ الاحتباس الحراري هو نضال من أجل المساواة: نحن بحاجةٍ إلى مقاربةٍ جديدةٍ تمامًا في التعامل مع أزمة المناخ، مقاربةٍ تدرك أنّ المسألة لا تتعلّق فقط بـ"حماية البيئة". لأزمة المناخ – ولها بالفعل – تأثير مباشر على حياتنا اليومية: على وظائفنا، على أمننا، على قدرتنا على السير في الشارع في أيام الحرّ، على غذائنا، على أنظمتنا العامة، وعلى حياتنا بأكملها .كالعادة، يكون المستضعفون أول من يتضرر : العمال الذين يعملون في الخارج، المرضى والأشخاص مع إعاقة، الأطفال وكبار السن. حين تتجاهل المنظومة السياسية في إسرائيل أزمة المناخ، فإنّها تتجاهل مشكلاتنا، وتتجاهل أيضًا الخطوات التي يمكن أن تُحسّن حياتنا. نحن نقترح طريقًا آخر : طريقًا لا يكتفي بالسعي إلى "النجاة" من أزمة المناخ، بل يجعل منها فرصةً لضمان حياةٍ أفضل لنا جميعًا. المفتاح هو الفهم بأنّ القضايا البيئية هي أيضًا قضايا اجتماعية واقتصادية.

לומר שמשבר האקלים הוא גם משבר חברתי וכלכלי זה לומר שהוא גם פוליטי: הוא לא קרה במקרה, אלא כי פוליטיקאים ברחבי העולם העדיפו את שורת הרווח של בעלי הון על-פני האינטרסים של כולנו. הגיע הזמן לדרך אחרת. זה אומר שבמקום הפרטה - נתחיל להשקיע במערכות הציבוריות שלנו כדי שיהיו איתנות וחזקות. במקום חלוקה של משאבי הטבע לכל המרבה במחיר - נחזיר אותם לידי הציבור. במקום כניעה ליבואני הרכב הפרטי - נשקיע בתחבורה ציבורית ירוקה. במקום תעשיות-מזון שמתעללות בבעלי חיים ומזהמות את הסביבה - נבנה מערכת מזון בת-קיימא, שמבטיחה מזון בריא ונגיש לכולם, תוך תמיכה בחקלאים ובתוצרת מקומית. במקום לתת לבעלי תעשיות מזהמות כמו בז"ן להחזיק את העובדים כשבויים שלהם כדי לא לסגור את המפעל - נדאג גם לסגור את המפעל וגם נבטיח משרה טובה וראויה לכל עובד ועובדת.

القول إنّ أزمة المناخ هي أيضًا أزمة اجتماعية واقتصادية يعني أنّها أيضًا أزمة سياسية. فهي لم تحدث مصادفةً، بل لأنّ السياسيين في أنحاء العالم فضّلوا أرباح أصحاب رؤوس الأموال على مصالح الشعوب. لقد آن الأوان لطريقٍ آخر. وهذا يعني أنه بدل الخصخصة، علينا أن نستثمر في أنظمتنا العامة لتكون قويةً ومتماسكة. بدل بيع مواردَ الطبيعة لمن يدفع أكثر، يجب أن نعيدها إلى يد الجمهور. بدل الخضوع لمستوردي السيارات الخاصة، علينا أن نستثمر في المواصلات العامة الخضراء. بدل صناعات الغذاء التي تُسِيء إلى الحيوانات وتلوّث البيئة، سنبني نظامًا غذائيًا مستدامًا يضمن غذاءً صحيًا ومتاحًا للجميع، مع دعم المزارعين والإنتاج المحلي وبدل السماح لأصحاب الصناعات الملوِّثة مثل شركة مصافي النفط باحتجاز العمال كورقة ضغط حتى لا تُغلق مصانعهم، علينا أن نضمن إغلاق المصانع الملوِّثة مع تأمين وظائف كريمة ولائقة لكل عاملٍ وعاملة.

השמש היא של כולנו: ישראל חייבת להוביל במעבר לאנרגיות מתחדשות, ועם השמש החזקה שזורחת כאן - זה אפשרי. אבל אסור לתת לטייקונים להשתלט גם על הענף הזה ולתת להם לשלוט במחירי החשמל שלנו. אנחנו נבטיח מעבר מהיר לאנרגיה מתחדשת, ונדאג שזו תישאר בבעלות המדינה ובבעלות של קהילות, כדי להבטיח שהרווחים ילכו אלינו, לא לבעלי הון. במקום גז ונפט מזהמים, נניח פאנלים סולאריים מעל מבני ציבור, חניונים ובתים פרטיים, ונבנה רשת חשמל מבוזרת, בטוחה וזולה - שאיש לא ינותק ממנה לעולם.

الشمس لنا جميعًا: على إسرائيل أن تتقدّم في التحوّل نحو الطاقة المتجدّدة، ومع شمسها الساطعة فهذا ممكن. لكن لا يجوز السماح للأثرياء بالسيطرة على هذا القطاع أيضًا، واحتكار أسعار الكهرباء. سنضمن انتقالًا سريعًا إلى الطاقة المتجدّدة، وسنحافظ على أن تبقى في ملكية الدولة والمجتمعات المحلية، كي تذهب أرباحها إلينا لا إلى أصحاب رؤوس الأموال. بدل الغاز والنفط الملوِّثَين، سنضع الألواح الشمسية فوق المباني العامة، ومواقف السيارات، والمنازل الخاصة، وسنبني شبكة كهرباء لامركزية آمنة ومنخفضة الكلفة – شبكة لا يُقطع عنها أحد.

ערים טובות שומרות על שטחים פתוחים: אם נבנה ערים עם תשתיות טובות, עם מגורים, מסחר, תעסוקה ולימודים בקרבת מקום, עם תחבורה ציבורית, עסקים קטנים ועם הרבה הצללה, עצים ודיור בהישג-יד - יותר אנשים יוכלו לחיות בערים, להיפטר מהרכב הפרטי, וכך גם לשמור על שטחים פתוחים וגם להיפטר מהפקקים. מעל 90% מאזרחי ישראל חיים בערים - הגיע הזמן שהערים שלנו יהיה טובות ונעימות כפי שהן יכולות להיות.

המדן הגיבדה תחאפז עלי אלמסאחאת אלכצראא: אדא בנינא מדנא מזוּדה בבנית תחתית חדיתה, ، מע אסכאן ותג'ארה וأماכן עמל קריבה, מע מואצלאת עאמה ומשאריע צגיר, ואלכתיר מן אלטלאל, אשג'אר וסכן מיסור – סיתמכן מזיד מן אלנאס מן אלעיש דאכל אלמדן, ואלתכלי ען אלסיאראת אלכאצה, והכדא נחאפז עלי אלמסאחאת אלמפתוחה ונתכלץ מן אלאזדחאם אלמרורי. אכתר מן 90% מן סכאן אסראיל יעישון פי אלמדן – וקד אן אלאואן לאן תכון מדננא גמילהً ומריחהً כמא ימכנהא אן תכון.

אקלים הוא גשר לשלום: המזרח התיכון כולו מושפע ממשבר האקלים, והמשבר לא מכיר בגבולות. אנחנו לא יכולים להתמודד עם המשבר רק בגבולות ישראל ולקוות לטוב. התמודדות עם משבר האקלים לא רק דורשת שלום ישראלי-פלסטיני ועם כל שכנותינו - היא גם יכולה להיות הגשר עליו נצעד לעברו: פרויקטים משותפים לשימור הטבע בישראל ובפלסטין, עם פארקים לאומיים משותפים שבהם כולנו נוכל לטייל; מאמץ משותף לשמירת מי התהום בחוף ובהר עבור כולנו, בהם מהנדסים ישראלים ופלסטינים יעבדו יחד; מיזמים להנחת פאנלים סולאריים ברחבי המזרח התיכון, שיזרימו חשמל לכל המדינות, חקלאות משקמת, והתפלת מים משותפת. כל אלו ועוד יאפשרו לבנות פה בית בטוח מפני האקלים, בית של שיתוף-פעולה, חזון לעתיד ושכנות טובה.

המנאך גסרٌ נחו אלסלאם: الشرق الأوسط بأسره يتأثّر بأزمة المناخ، والأزمة لا تعترف بالحدود. لا يمكننا مواجهتها ضمن حدود إسرائيل وحدها ونأمل في الأفضل. فمواجهة أزمة المناخ لا تتطلّب فقط سلامًا إسرائيليًا–فلسطينيًا ومع جميع جيراننا، بل يمكن أن تكون هي الجسر الذي نعبره نحوه. من خلال مشاريعَ مشتركةٍ لحماية الطبيعة في إسرائيل وفلسطين، وإنشاء حدائق وطنية مشتركة يتجوّل فيها الجميع؛ و جهدٌ مشترك لحماية المياه الجوفية في الساحل والجبل من أجلنا جميعًا، يعمل فيها مهندسون فلسطينيون وإسرائيليون معًا؛ ومشاريعَ لنصب ألواح شمسية في أنحاء الشرق الأوسط لتزويد جميع الدول بالكهرباء، زراعة مُجدِّدة وتحلية مياهٍ مشتركةٍ تخدم الجميع. كلّ ذلك سيسمح ببناء بيتٍ آمنٍ في وجه تغيّر المناخ، بيتٍ يقوم على التعاون، وعلى رؤيةٍ للمستقبل، وعلى حسن الجوار.

***

הליכה בכיוון המוצע במסמך זה מחייבת מאבק רחב, משתף ודמוקרטי - שעוד ועוד אנשים לוקחים בו חלק, בזירות מגוונות - כדי לייצר תמיכה ציבורית ברעיונות המוצעים כאן, ולבנות כוח פוליטי סביבם.

السير في الاتجاه المقترح في هذا الوثيقة يتطلّب نضالًا واسعًا، تشاركيًا وديمقراطيًا، يشارك فيه المزيد والمزيد من الناس، في ساحات متنوّعة، من أجل خلق دعم جماهيري للأفكار المطروحة هنا، وبناء قوة سياسية حولها.

מסמך זה הוא נדבך נוסף, קומה נוספת, הנבנית מעל מסמך תיאוריית השינוי של עומדים ביחד, אשר נפתח במילים: "שינוי פוליטי וחברתי מן היסוד של ישראל הוא אפשרי, ואנחנו נעשה אותו. הוא אפשרי משום שלרוב הגדול של האנשים שחיים כאן יש אינטרס אמיתי בחברה שוויונית וצודקת, חברה של כולנו, ובשלטון שמדיניותו שונה בתכלית מזו של הממשלות המשרתות את הכיבוש וההון".

هذه الوثيقة هي لبنة إضافية، طابق جديد يُبنى فوق وثيقة نظرية التغيير لحراك "نقف معًا"، التي تبدأ بالكلمات: "التغيير السياسي والاجتماعي الجذري في إسرائيل ممكن، ونحن سننجزه. إنه ممكن لأن الغالبية العظمى من الناس الذين يعيشون هنا لديهم مصلحة حقيقية في مجتمع متساوٍ وعادل، مجتمع يخصّنا جميعًا، وفي حكمٍ تختلف سياساته جذريًا عن سياسات الحكومات التي تخدم الاحتلال ورأس المال".

אנו פועלים ונמשיך לפעול לאורה של הקביעה האופטימית הזו, ולקראת החזון המפורט בתיאוריית השינוי: "חברה סוציאליסטית - חברה דמוקרטית, סולידרית, שוויונית, וצודקת; סיום הכיבוש והשליטה של ישראל על העם הפלסטיני והשגת שלום; וכינון שלטון הפועל למען מה שטוב לכל מי שחיים כאן". תיאוריית השינוי נחתמת במילים, אשר מסכמות גם את הכיוון המוצע במסמך זה: "האתגר שתנועת עומדים ביחד החליטה להתמודד איתו הוא מהפכני: אנחנו שואפים לחולל שינוי עומק בארגון הנוכחי של החברה, הכלכלה והפוליטיקה בישראל. זו איננה משימה פשוטה, אבל אנחנו חדורי אמונה באנשים: בשכלם הישר, בלבם הטוב ובכוונותיהם הכנות. אנחנו אוהבים את העם שחי כאן. אנחנו חלק ממנו ומתעקשים להיאבק ביחד איתו ולמענו. ואנחנו נצליח".

نحن نعمل وسنواصل العمل على ضوء هذا المبدأ المتفائل، وفي اتجاه الرؤية المفصّلة في نظرية التغيير: "مجتمع اشتراكي – مجتمع ديمقراطي، متضامن، متساوٍ وعادل؛ إنهاء الاحتلال وإنهاء سيطرة إسرائيل على الشعب الفلسطيني وتحقيق السلام؛ وإقامة حكم يعمل من أجل ما هو خير لكل من يعيشون هنا". تُختَم نظرية التغيير بالكلمات التي تلخّص أيضًا الاتجاه المقترح في هذه الوثيقة: "التحدّي الذي قرّر حراك نقف معًا خوضه هو تحدٍّ ثوري: نحن نسعى لإحداث تغيير عميق في البنية الحالية للمجتمع والاقتصاد والسياسة في إسرائيل. هذه ليست مهمة بسيطة، لكننا مؤمنون بالناس: بعقلهم السليم، وبطيبة قلوبهم، وبصدق نواياهم. نحن نحبّ الشعب الذي يعيش هنا. نحن جزء منه ونصرّ على النضال معه ومن أجله. ونحن سننجح".

نقف معًا
עומדים ביחד

نقف معًا
עומדים ביחד